

Ondersteuningsprofiel Kindcentrum het Kompass 2018-2022

Inhoudsopgave

Inleiding

Deel 1 DE WETGEVING EN ORGANISATIE

- 1. Passend Onderwijs**
- 2. Basisondersteuning - CKC Drenthe**
- 3. Extra ondersteuning – SWV**

Deel 2 ONS KINDCENTRUM

- 4. Onze visie**
- 5. Onze structuur in de basisondersteuning**
- 6. Ons specifieke deskundigheid in de basisondersteuning**
- 7. Waar onze grenzen liggen**
- 8. Onze ambities**
- 9. Ketenpartners in de zorg**
- 10. Protocollen**

Inleiding

De wet Passend Onderwijs verplicht elk bestuur één keer per vier jaar een ondersteuningsprofiel vast te stellen, waarin het kindcentrum aangeeft welke ondersteuning het kan bieden aan kinderen die dat nodig hebben. Het profiel heeft, vanuit de wet, alleen betrekking op het onderwijsaanbod in ons kindcentrum.

Het ondersteuningsprofiel maakt onderdeel uit van de drie verplichte basisdocumenten van het onderwijs (schoolplan, schoolgids en ondersteuningsprofiel). Daar waar mogelijk verwijzen wij naar de andere twee documenten. Wij beschrijven voor ouders¹, kinderen en derden inzichtelijk wat de mogelijkheden en de grenzen van ons kindcentrum zijn. Welk onderwijs en welke begeleiding kunnen wij bieden en wanneer adviseren wij een overstap naar een andere school? Tevens omschrijven wij onze ambities voor de toekomst. Het voorliggende profiel is geschreven voor de periode 2018-2022.

Om goed onderscheid te kunnen aanbrengen tussen het wettelijke gedeelte en datgene waar wij als kindcentrum voor staan, is dit profiel in twee delen opgedeeld. In het eerste gedeelte gaan wij in op de wet passend onderwijs, de rol van het samenwerkingsverband en de ondersteuningsstructuur van CKC Drenthe. In het tweede deel geven wij specifieke informatie over onze kindcentrum, onze visie, onze mogelijkheden en onze grenzen.

19-01-2018

Ellen Sonnemans
Directeur CBS het Kompas

9402 CB Assen
0592-354234
www.kompasassen.nl
twitter: kompasassen

¹ Daar waar staat ouders wordt in voorkomend geval ook ouder, voogd of verzorger(s) bedoeld.

DEEL 1 – DE WETGEVING EN ORGANISATIE

1. Passend Onderwijs

Met ingang van 1 augustus 2014 is passend onderwijs ingevoerd. De wet bepaalt dat alle kinderen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs verdienen. Onderwijs dat kinderen uitdaagt, dat uitgaat van hun mogelijkheden en rekening houdt met eventuele beperkingen. Kinderen gaan, als het kan, naar het regulier onderwijs. Het speciaal onderwijs blijft bestaan voor kinderen die daar behoefte aan hebben.

Om kinderen een passende plaats te kunnen bieden, werken schoolbesturen in een regio samen in zgn. samenwerkingsverbanden (SWV). Ons kindcentrum is aangesloten bij het **SWV 22.01 PO**, dat bestaat uit de 11 schoolbesturen van de basisscholen, speciale basisscholen en de scholen voor speciaal onderwijs uit de gemeente Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe en Tynaarlo. De elf schoolbesturen vormen samen het bestuur van het samenwerkingsverband.

De besturen hebben bij de start van passend onderwijs een missie en visie voor het SWV omschreven:

Missie SWV 22.01

Het SWV stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat kinderen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en kinderen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.

Visie SWV 22.01

1. Voor alle kinderen realiseren we passend onderwijs. Dit wordt zoveel mogelijk in de eigen woonomgeving aangeboden. Indien het in het belang is van de ontwikkeling van een kind, begeleiden wij de leerling naar een speciale voorziening.
2. Leerkrachten vormen de spil in het onderwijs en de eerstelijnszorg. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor een goede toerusting van leraren.
3. Alle scholen/kindcentra bieden in ieder geval basisondersteuning. De basisondersteuning voldoet aan de kwaliteitseisen die de inspectie hanteert in haar toezichtskader. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de basisondersteuning op de scholen.
4. De scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs bieden voor de kinderen in het SWV extra ondersteuning. De schoolbesturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de bekostiging van de instandhouding van deze voorziening(en), de onderwijsinhoudelijke verantwoordelijkheid ligt bij het schoolbestuur waar deze voorziening onder valt.
5. Er is sprake van vroegtijdige signalering en daar waar nodig handelingsgerichte hulpverlening/aanpak. Indien het noodzakelijk is een kind te plaatsen in een speciale setting zijn de onderwijs- en zorgbehoeften van een kind uitgangspunt bij de beslissing. De beslissing en plaatsing gebeurt snel, transparant en efficiënt via een eenduidige zorgroute.
6. Ouders zijn onze partners. Partnerschap schept wederzijdse verplichtingen. We betrekken ouders bij het onderwijs en de begeleiding van hun kinderen en nemen hun inbreng over hun kind serieus. We respecteren de keuzevrijheid van ouders, tenzij dit het belang van het kind schaadt.
7. Voor een succesvolle schoolcarrière is voor enkele kinderen passende ondersteuning noodzakelijk. We werken samen met partners uit het Vaartwelzijn, politie,

tweedelijnszorg en andere ketenpartners. De samenwerking gaat uit van de gedachte één kind, één plan.

8. Het SWV werkt samen met andere samenwerkingsverbanden passend onderwijs om het zogenaamde 'grensverkeer' en de overgang naar het voortgezet onderwijs zo goed mogelijk te regelen.
9. Het bieden van onderwijs en begeleiding vindt plaats op de scholen. De zorgmiddelen gaan zoveel mogelijk via de schoolbesturen, terug naar de scholen/groepen. De organisatie van het samenwerkingsverband is klein en slagvaardig en wordt gekenmerkt door korte lijnen en transparantie.
10. Het SWV gaat uit van een goede balans tussen uniformiteit (wanneer dat bijdraagt aan kwaliteit en/of efficiënt is) en ruimte voor eigen identiteit.
11. Het SWV is verantwoordelijk voor het in stand houden van een kwalitatief goede speciale onderwijsvoorziening, de route ernaar toe en de route terug naar de basisschool.
12. De schoolbesturen kunnen in onderling overleg afspreken om een deel van de middelen gezamenlijk aan te wenden voor bijvoorbeeld de inzet van orthopedagogen en ambulante begeleiders en professionalisering.
13. Het SWV hanteert de Code Goed bestuur.

Zorgplicht

Om ouders te helpen een passende plek voor hun kind te vinden is vanuit de wet zorgplicht ingevoerd: de schoolbesturen van het SWV zijn samen verantwoordelijk voor het bieden van passende onderwijsvoorzieningen in hun regio wat leidt tot een dekkend aanbod. Plaatsing van een leerling gaat altijd in overleg met de ouders. Het bestuur van de school/kindcentrum waar de ouder zich aanmeldt, is verantwoordelijk voor een plaatsing binnen tien weken. Bij het vinden van een passende onderwijs-plek zijn twee begrippen van belang, te weten basisondersteuning en extra ondersteuning.

Basisondersteuning

Basisondersteuning is datgene wat alle scholen/kindcentra binnen het SWV minimaal moeten kunnen bieden aan kinderen op de basisschool. Hierover zijn binnen ons SWV afspraken gemaakt. Een samenvatting van deze afspraken is opgenomen in bijlage I, voor het volledige document verwijzen wij naar de website van het SWV (adres zie hieronder). Scholen/kindcentra hoeven deze deskundigheid niet allemaal zelf in huis te hebben. Het schoolbestuur kan hiervoor een bovenschoolse voorziening organiseren. Bij CKC Drenthe is dit georganiseerd in het Expertise Centrum. In het volgende hoofdstuk komen we hierop terug.

Extra ondersteuning

Als de basisondersteuning niet toereikend is, komt een leerling in aanmerking voor extra ondersteuning. Het SWV bepaalt wat onder basisondersteuning en onder extra ondersteuning wordt verstaan.

Binnen **SWV 22.01 PO** valt de deelname aan het speciaal basisonderwijs (SBO) en speciaal onderwijs (SO) onder de extra ondersteuning. Voor toelating naar het SBO of SO is een wettelijke verklaring nodig, wat wordt afgegeven door de Commissie van Toelaatbaarheid. Om te beoordelen of een kind een toelaatbaarheidsverklaring krijgt, vraagt het SWV advies aan deskundigen (voor meer informatie zie H3).

Zicht op kwaliteit

De besturen van het SWV zijn samen verantwoordelijk voor het zicht houden op de kwaliteit van de basis- en extra ondersteuning. Hiervoor worden kwaliteitsafspraken en kwaliteitstoetsing afgesproken. Deze staan verwoord in het ondersteuningsplan van het SWV, zie hiervoor de website

2. Basisondersteuning – CKC Drenthe

In ons kindcentrum werken betrokken en deskundige leerkrachten. Zij zetten zich dagelijks in om onze kinderen zo te ondersteunen dat zij tot ontwikkeling komen. Zij geven instructie op maat, stellen leerlijnen bij, monitoren ontwikkeling en zorgen voor een positief groepsklimaat. Leerkrachten onderhouden contacten met ouders over de vorderingen van hun kind(eren) en in welke mate de kinderen ondersteuning nodig hebben. In deel 2 komen we uitgebreid terug op deze inhoud.

De meeste kinderen in ons kindcentrum komen voldoende tot ontwikkeling met behulp van de basisondersteuning, gegeven door de leerkracht. Een kleine groep kinderen heeft meer ondersteuning nodig. Het gaat dan om kinderen die opvallend gedrag vertonen, een ontwikkelingsvoorsprong- of achterstand laten zien en/of lichamelijke of sociaal emotionele problemen hebben.

Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, zijn schoolbesturen verantwoordelijk voor het organiseren van voorzieningen om leerkrachten te ondersteunen bij het bieden van deze basisondersteuning. Ons schoolbestuur, CKC Drenthe, heeft hiervoor het Expertise Centrum² (EC) ingericht. Indien een leerkracht op ons kindcentrum hulp nodig heeft in de basisondersteuning kan een vraag bij het EC worden neergelegd. Hieronder staat beschreven hoe wij gebruik kunnen maken van het EC.

Inzet Expertise Centrum

Voor onze leerkrachten is het prettig als met enige regelmaat iemand meekijkt met de processen in de groep en de ontwikkeling van individuele kinderen. Vanuit het EC wordt met Meerschoolse Intern Begeleiders (MIB-ers) gewerkt, om deze rol te vervullen. Voor ons kindcentrum is dat Aletta Koning.

Onze MIB-er ondersteunt de leerkrachten in de dagelijkse praktijk. Dat doet zij door observaties, leerlingbesprekingen en reflectiegesprekken met de leerkrachten waarbij beeldbegeleiding ingezet kan worden. De MIB-er houdt zich daarnaast bezig met de ondersteuningsstructuur op ons kindcentrum en is gesprekspartner voor de directie m.b.t. alle aan passend onderwijs gerelateerde onderwerpen. De MIB-ers ontmoeten elkaar regelmatig en delen kennis en ervaringen.

Soms is de vraag van de leerkracht zo specifiek dat de MIB-er daarover wil overleggen met een specialist van het Expertise Team (ET). De specialisten komen regelmatig bij ons om te sparren met de MIB-er. Om dat goed te kunnen doen, komen zij ook in de groepen. Aan iedere kindcentrum is een lid van het ET verbonden. Voor ons is dat Suze Barels.

Wanneer de basisondersteuning aan de leerling niet het gewenste resultaat oplevert, wordt gekeken of er meer ondersteuning geboden kan worden. Wij stellen ouders hier altijd van op de hoogte. Hieronder staan de vier vormen van aanvulling beschreven:

1. Inzet van onderwijsassistenten

Vanuit het EC hebben wij een aantal uren onderwijsassistentie binnen onze formatie. Deze uren kunnen wij inzetten voor ondersteuning in het klassenmanagement. Onderwijsassistenten kunnen de groep ondersteunen tijdens het zelfstandig werken,

² Bij het Expertise Centrum zijn meerdere mensen werkzaam: een projectleider EC, de MIB-ers en de specialisten van het Expertise Team (specialisten op het gebied van gedrag, orthopedagogiek, ontwikkelingspsychologie en onderwijs).

zodat de leerkracht tijd heeft om instructie te geven aan individuele of groepjes kinderen. Onderwijsassistenten kunnen ook individuele of groepjes kinderen begeleiden.

2. Inzet van extra middelen

We kunnen extra middelen inzetten wanneer een kind specifieke hulp- en/of leermiddelen nodig heeft. Voorbeelden hiervan zijn: een andere lesmethode dan die wij hanteren, hulpmiddelen om een prikkelarme werkplek te realiseren of aanpassingen aan het toilet of meubilair. In overleg met de specialist uit het ET kunnen deze middelen worden ingezet.

3. Onderzoek door het ExpertiseTeam (ET)

Indien nodig, kunnen de specialisten van het ET bij een kind (of een groep) gericht onderzoek doen door middel van observaties en/of toetsen. Het doel van onderzoek is het optimaliseren van de handelingsadviezen aan de leerkracht. Zodra wij van mening zijn dat onderzoek nodig is, vragen wij altijd de toestemming van ouders. De uitkomst van een onderzoek wordt met de leerkracht, MIB-er en ouders gedeeld en besproken.

4. Samenwerking met externe ondersteuning

Wij kunnen kinderen inbrengen in het Zorg Advies Team (ZAT) dat vanuit de gemeente wordt georganiseerd. In het ZAT werkt onze MIB-er samen met het maatschappelijk werk en de jeugdgezondheidszorg. Enkele keren per jaar komt het ZAT bijeen en worden kinderen besproken. Wij brengen ouders hier altijd van op de hoogte. Voor ons als kindcentrum is dit de ingang naar de tweedelijns hulpverlening³.

Wanneer ouders zelfhulp zoeken voor de begeleiding van hun kind(eren), werken we graag samen met deze zorgaanbieders. Waar het kan stemmen we handelingswijzen of leerlijnen op elkaar af.

3. Extra ondersteuning – SWV

Als blijkt dat alle inzet, zoals hierboven beschreven, onvoldoende bijdraagt aan de ontwikkeling van de leerling, gaan wij over tot het bieden van extra ondersteuning. De verwijzing naar een school voor speciaal basisonderwijs (SBO) of een school voor speciaal onderwijs (SO) valt hieronder. Toelating tot het SBO en SO verloopt via een onafhankelijke Commissie van Toelaatbaarheid (CvT). Het schoolbestuur dient hiervoor een aanvraag in.

In de aanvraag wordt door ons een toelichting gegeven op de reeds ingezette acties en de resultaten hiervan (basisondersteuning en aanvullende ondersteuning). Het ET schrijft daarop een deskundigen-advies. Dit advies bestaat uit een beschrijving van wat het kind nodig heeft aan ondersteuning, waarom dat niet op onze school geboden kan worden en wordt er een afweging gemaakt of dat aanbod gevonden kan worden in het SBO of SO. Onderdeel van de aanvraag is de zienswijze van ouders. Daarin beschrijven de ouders hoe zij de ontwikkeling van het kind zien en wat zij vinden dat het kind nodig heeft. Soms wordt ook de zienswijze van de beoogde school eraan toegevoegd. Daarin beschrijven zij hoe ze denken tegemoet te kunnen komen aan de ondersteuningsbehoefte van het kind.

Het CvT bepaalt of een leerling toelaatbaar is voor het SBO of het SO. Bij een positief advies, ontvangt de leerling een toelaatbaarheidsverklaring en melden ouders hun kind

³ De zorg van alle hulpverleners waarvoor je een verwijzing nodig hebt.

bij de nieuwe school aan. Voor meer informatie over de werkwijze (proces, termijnen, klachten en geschillen) van de CvT verwijzen wij naar de website van het SWV.

DEEL 2 – ONS KINDCENTRUM

4. Onze visie

Wij hebben in de schoolgids onze visie op leren, onderwijs en schoolklimaat beschreven. Voor een uitgebreide beschrijving verwijzen wij naar deze gids. Hieronder staat de visie samengevat:

Op Het Kompas vinden wij het belangrijk dat kinderen deelgenoot zijn van hun ontwikkeling. De leerkracht coacht de kinderen resultaatgericht en hierdoor zijn en voelen kinderen zich meer betrokken bij en verantwoordelijk voor hun eigen leerproces. Vanuit de eigen talenten van de leerkracht worden ook de talenten van de kinderen zoveel mogelijk gestimuleerd. Kinderen leren van en met elkaar in een uitdagende leer- en ontwikkelomgeving. Tijdens de gehele basisschoolperiode wordt er, zo nodig groepsdoorbrekend, thematisch en gedifferentieerd onderwijs aangeboden, zodat we tegemoetkomen aan de verschillende niveaus die de kinderen hebben.

De belangrijkste voorwaarde om tot goed leren te komen is een veilige omgeving. Daarom wordt er op Het Kompas gewerkt met Positive Behavior Support, waarbij de waarden respect, verantwoordelijkheid en zelfstandigheid zichtbaar zijn binnen de school. Kinderen worden positief benaderd en op die manier in hun kracht gezet.

Als kinderen onze school verlaten hebben ze goed zicht op zichzelf en hun eigen leren. Ze staan positief kritisch in het leven en nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf, anderen en de omgeving. Ze hebben de basis gelegd voor hun verdere ontwikkeling in een veranderende en multiculturele samenleving.

Met behulp van de 21ste eeuwse vaardigheden willen we de ontwikkeling/vorming van de kinderen sturen, zodat ze met zelfvertrouwen de grote wereld in stappen.

5. Onze structuur in de basisondersteuning

Voor ons kindcentrum hebben we een ondersteuningsstructuur vastgesteld, waarin het begeleiden, volgen en ondersteunen van kinderen cyclisch en systematisch plaatsvindt:

Drie keer per jaar vindt er tussen leerkracht en MIB-er een **groepsbespreking** plaats. In deze bespreking worden de vorderingen en observaties van kinderen besproken. Ook worden adviezen gegeven voor bijvoorbeeld de inschakeling van de deskundigen uit het Expertise Team. Tussendoor kunnen leerkrachten altijd de MIB-er en/of de directeur betrekken bij een hulpvraag. Relevante informatie wordt verzameld in het **kinddossier**. De MIB-er en de directie hebben regelmatig overleg over de afstemming tussen onderwijs en onderwijsondersteuning.

Wij gebruiken zowel de **methode gebonden toetsen** als het **leerlingvolgsysteem** (Cito). Met deze twee toets systemen volgen wij de resultaten van de kinderen gedurende de basisschool. De resultaten geven inzicht in zowel het leerling-, groeps- als schoolniveau. Door het analyseren van de toetsen, krijgt de leerkracht een beeld van de

ontwikkeling van de kinderen. Opvallende zaken en hieraan gekoppelde interventies worden per leerling genoteerd in het logboek. Binnen ons schoolbestuur zijn kaders ontwikkeld over de wijze van administreren van de ondersteuning aan kinderen.

Op schoolniveau worden twee keer per jaar **trendanalyses** gemaakt, zodat de kwaliteit van het onderwijs inzichtelijk wordt. De analyse van de resultaten geven richting aan het handelen van de leerkracht en het team. In ons vierjarig schoolplan hebben wij onze **plannen en ambities** beschreven. Jaarlijks geven wij daarover een terugkoppeling in onze schoolgids.

Het is de taak van de leerkracht om de instructie en begeleiding van het onderwijsaanbod af te stemmen op de behoeften van de kinderen, de MIB-er ondersteunt daarbij. Ieder kind dagen we uit het beste uit zichzelf te halen. Dat is een ingewikkelde taak, want er zijn kinderen met gedragsproblemen, kinderen met dyslexie, met leerachterstanden of juist met een voorsprong. Dat vraagt om planmatig handelen: dit noemen wij de **cyclus van handelingsgericht werken**.

Op ons kindcentrum hebben we het handelingsgericht werken ingebouwd in de ondersteunings-structuur. De cyclus van planmatig handelen vindt periodiek plaats, wordt uitgevoerd door de leerkracht en kent de volgende stappen:

1. Verzamelen en evalueren van gegevens
2. Signaleren van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.
3. Het benoemen van specifieke onderwijsbehoeften.
4. Het clusteren van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.
5. Het afstemmen van het aanbod aan de verschillende clusters.
6. Evalueren van het aanbod en het noteren van afwijkende rendement ten opzichte van de te verwachte ontwikkelingslijn.
7. Het verzamelen en interpreteren van deze gegevens > de cyclus begint weer van voren af aan.

De evaluatie kan onderstaande conclusies opleveren:

- Het proces verloopt goed, de leerling heeft voldoende aan de instructie van de leerkracht.
- Aanvullende hulp is niet meer nodig, het streefdoel is bereikt.
- De aanvullende hulp wordt gecontinueerd, er wordt een nieuw aanbod opgesteld.
- Bij het uitblijven van onvoldoende rendement kunnen de volgende vervolgstappen worden genomen:
 - o Leerkracht en MIB-er verduidelijken de hulpvraag middels kindgesprekken, observatie, gesprek ouders e.d.
 - o Een begeleidingsplan op eigen niveau
 - o Aanmelding voor onderzoek door het ET

De centrale vraag in het handelingsgericht werken is: wat heeft het kind nodig en wat vraagt dat van de leerkracht? Welke benadering, aanpak, ondersteuning, instructie etc. heeft het kind nodig om de te verwachte ontwikkeling door te maken. Aan het einde van het schooljaar vindt tussen de leerkrachten onderling **overdracht van de groepen** plaats (groepsoverzichten, werkwijzen, bijzonderheden en resultaten).

Jaarlijks wordt het aanbod van handelingsgericht werken **teambreed geëvalueerd**.

Agenda-onderdelen zijn:

- De toetsen (toepasbaarheid en bruikbaarheid)
- De interne ondersteuningsstructuur (voldoet het aan de verwachting, verdient het verbetering?)
- De orthotheek (aanpassing en/of uitbreiding van materialen).
- De trendanalyse

Ouders worden regelmatig geïnformeerd over de ontwikkelingen van het kind. In onze schoolgids staat verwoord op welke wijze wij hier vorm aan geven. Op het moment dat een leerling meer ondersteuning nodig heeft, worden ouders hierbij betrokken en vaker uitgenodigd voor een overleg met de leerkracht. Hebben ouders behoefte aan contact met ons, dan kan altijd een afspraak worden gemaakt.

6. Ons specifieke deskundigheid in de basisondersteuning

Onze hierboven beschreven ondersteuningsstructuur zorgt voor een planmatige aanpak voor de ondersteuning aan kinderen. Voor de uitvoering hebben wij deskundigheid en expertise in huis, wat specifiek is voor óns kindcentrum en ónze basisondersteuning. Voordat we in onderstaand schema dit beschrijven, noemen we eerst twee specifieke partners die onderdeel zijn van CKC Drenthe en waarvan iedereen in het SWV gebruik kan maken.

Taalklas

In Assen is met ingang van augustus 2016 voor kinderen van nieuwkomers Taalklas opgericht.

Door middel van een intensieve opvang wordt in korte tijd kinderen de Nederlandse taal geleerd (spreken en lezen). Ook wordt reken- en schrijfonderwijs aangeboden. Daarnaast is er aandacht voor sociale-muzikale- en creatieve vorming. Het doel is deze kinderen na één jaar intensief (taal) onderwijs uit te laten stromen naar het regulier basisonderwijs. Taalklas is bedoeld voor kinderen die geen of weinig onderwijs in het Nederlands hebben gevolgd. Voorwaarde is dat deze kinderen een verblijfstatus hebben en gehuisvest zijn in de gemeente Assen of in één van de omliggende gemeenten. De kinderen moeten tussen de 4 en 13 jaar oud zijn en mogen niet langer dan twee jaar in Nederland zijn.

Ouders melden hun kind aan bij een reguliere school naar keuze. Als blijkt dat de Nederlandse taal onvoldoende wordt beheerst, wordt contact opgenomen met Taalklas. In overleg wordt besloten het kind voor een bepaalde tijd in te schrijven in de Taalklas. Taalklas is een onderdeel van De Lichtbaak in Assen (wijk Pittelo).

Leonardo-afdeling

Voor hoogbegaafde kinderen heeft Kindcentrum De Kloostertuin (Assen, wijk Kloosterveen) sinds 2009 een Leonardo-afdeling, waar in een uitdagende leeromgeving en in hun eigen tempo talenten maximaal ontwikkeld kunnen worden. De Leonardo-afdeling werkt met zes groepen. De leerkrachten zijn geschoold en opgeleid en worden ondersteund door de Novilo. Daarnaast zijn er o.a. vakdocenten voor schaken, Spaans en wiskunde.

In het regulier onderwijs kan handelingsverlegenheid met betrekking tot hoogbegaafdheid ontstaan. Deze kinderen zitten op een heel ander denkniveau dan leeftijdsgenootjes. Ze zijn met andere dingen bezig en denken anders. Op de Leonardo-afdeling zijn ze onder elkaar en worden ze uitgedaagd om hun intellectuele en creatieve talenten in te zetten. Deze kinderen denken en werken top-down: ze kijken vanuit het grote geheel en werken van daaruit naar details.

De Leonardo-afdeling van De Kloostertuin heeft een regionale functie: de kinderen komen uit een wijde omgeving. Er gelden toelatingscriteria voor aanmelding bij deze afdeling. Voor meer informatie

<http://dekloostertuin.nl/leonardo/index.html>

Deskundigheid / expertise	Omschrijving van taak en inzet
MIB	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coördinatie en uitvoering van het zorgbeleid in het kindcentrum 2. Begeleiding van leraren: <ul style="list-style-type: none"> • Flitsbezoeken • Beeldbegeleiden 3. Bovenschools zorgbeleid: IKC-ontwikkeling volgen en uitwerken 4. Het onderhouden externe contacten (zie basisondersteuning)
Gedragsspecialist	Wij hebben op het Kompas leerkrachten die de master SEN gedrag heeft gedaan (Tineke Wolters/ Mariëlle Woltjer). zie gedrag pagina 17
Rekenspecialist	Wij hebben op het Kompas een daarvoor opgeleide rekenspecialist (Alice Reusien)
Taalspecialist	Wij hebben op het Kompas een daarvoor opgeleide taalspecialist (Marleen Mulderij)
Specialist wereldoriëntatie/techniek	Wij hebben op het Kompas een opgeleide specialist wereldoriëntatie/techniek (Marika Bremmer)
Specialist meerbegaafdheid	Wij hebben op het Kompas meerdere leerkrachten die binnen hun master SEN de specialisatie meerbegaafdheid hebben gedaan (Mariëlle Woltjer, Martine Eisinga en Mariët Mulder)

De basisondersteuning zoals in het SWV afgesproken (zie ook bijlage I), heeft betrekking op drie onderdelen, te weten leren, medisch/fysiek en gedrag. Hieronder hebben wij óns specifiek aanbod per onderdeel beschreven.

Leren

Vak		Basisondersteuning	Extra ondersteuning op Het Kompas
Lezen	<i>Aandacht en tijd</i>	De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de kinderen. Hierbij gaat het om	In school werken 4 onderwijsassistenten, die in of naast de groep extra ondersteuning kunnen bieden. We hebben twee keer per week Maatjeslezen met

		afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing.	opgeleide tutoren uit groep 6, 7 en 8. 1 uur extra leestijd per week voor leerlingen met mogelijk dyslexie
	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> De school biedt kwalitatief goed leesonderwijs. De school werkt volgens de uitgangspunten van het protocol leesproblemen en dyslexie. De school beschikt over actuele en valide toetsinstrumenten om de leesontwikkeling van kinderen in kaart te brengen De school werkt met behulp van effectieve (remediërende) methodieken en aanpakken en compenserende materialen en hulpmiddelen. 	Hulpmiddelen: het computerprogramma Taalzee, Flits. Speciale leesbegeleiding, gebruik van een dyslexiekaart, vergrotingen en bij Begrijpend lezen werken we groepsdoorbrekend. Daarnaast beschikt de school over drie bibliotheken: 1. de Berenbieb voor peuters, kleuters en groep 3 2. Het Boekenbos met leesboeken voor kinderen van groep 3 t/m 8 3. informatieve boeken. Voorlezen in groep 1/2
	<i>Gebouw</i>		Geen aanpassingen
	<i>samenwerking</i>	De school is op de hoogte van de voorwaarden en procedure om in aanmerking te komen voor door de gemeente vergoede dyslexiezorg en verzorgt de aanvraag indien dit voor een leerling aan de orde is. De school werkt in overleg met ouders, samen met een dyslexiebehandelaar, indien de leerling door de gemeente vergoede dyslexiezorg krijgt.	Indien de leerling door de gemeente vergoede dyslexiezorg krijgt bieden wij buiten schooltijd de mogelijkheid om de dyslexiebehandeling in ons gebouw te volgen. We werken samen met: Dedicon Regionaal Instituut Dyslexie en Dyscalculie (RID) Orthopedagogisch Centrum Regio Noord (OCRN) Molendrift Timpaan
	<i>Aandacht en tijd</i>	De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing.	In school werken 4 onderwijsassistenten, die in of naast de groep extra ondersteuning kunnen bieden. Deze onderwijsassistenten kunnen worden ingezet bij leerlingen met mogelijke dyscalculie die 1 uur extra rekentijd per week krijgen.
Rekenen	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> De school biedt kwalitatief goed rekenonderwijs. De school werkt volgens de uitgangspunten van het 'Protocol reken- en wiskunde problemen en dyscalculie'. 	Twee leerkrachten hebben de nascholing van Sprongen vooruit gevolgd. We zetten het computerprogramma Rekenruimte in.

		<ul style="list-style-type: none"> De school beschikt over actuele en valide toetsinstrumenten om de ontwikkeling op het gebied van ruimtelijk inzicht en rekenen van kinderen in kaart te brengen De school zet, indien nodig, een afgestemd leerstofaanbod in dat gebaseerd is op ambitieuze en realistische doelen voor de leerling. De school werkt met behulp van effectieve (remediërende) methodieken en aanpakken en ondersteunende materialen en hulpmiddelen. 	We gebruiken de methode Rekensprint en Met sprongen vooruit. Posters rekenen door de hele school. Rekeningtjers voor de plusleerlingen, vooruit toetsen binnen de methode. Compacten waar mogelijk.
	<i>Gebouw</i>		Geen aanpassingen
	<i>samenwerking</i>		N.V.T.
	<i>Aandacht en tijd</i>	De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing.	In school werken 4 onderwijsassistenten, die in of naast de groep extra ondersteuning kunnen bieden. 1 uur per week extra ondersteuning aan kleuters in de schakelklas.
NT2	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> De school maakt indien wenselijk gebruik van adaptieve of niveau-toetsen De school zet een afgestemd leerstofaanbod in dat gebaseerd is op ambitieuze en realistische doelen voor de leerling. De school werkt met behulp van effectieve methodieken en aanpakken en ondersteunende materialen en hulpmiddelen. 	Kleuters met een taalachterstand of NT2 kunnen gebruik maken van de gesubsidieerde Schakelklas. Ook hebben wij de methode Horen, zien en schrijven extra aandacht voor het vergroten van de woordenschat Voorleeskaravaan Interactief voorlezen Zien is snappen TAK
	<i>Gebouw</i>		N.V.T.
	<i>samenwerking</i>	<ul style="list-style-type: none"> Nog te bepalen 	Er is overleg met de Taalklas
Minde r begaa fdheid	<i>Aandacht en tijd</i>	De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en	In school werken 4 onderwijsassistenten, die in of naast de groep extra ondersteuning kunnen bieden.

		ondersteuningsbehoeften van de kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing.	
	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school maakt indien wenselijk gebruik van adaptieve of niveau-toetsen • De school zet een afgestemd leerstofaanbod in dat gebaseerd is op een specifieke leerlijn, gekoppeld aan een uitstroomprofiel. • De school stelt ambitieuze en realistische doelen op voor de leerling. <p>De school beschikt over afgestemde leermaterialen.</p>	Leerlingen hebben de mogelijkheid om op hun eigen niveau te leren. Indien nodig krijgen leerlingen aangepast lesstof.
	<i>Gebouw</i>		N.V.T.
	<i>samenwerking</i>	De school werkt samen met gespecialiseerde instellingen uit het jeugdveld (Ambique, Mee-Drenthe, Promens-Care etc.)	Met vragen kunnen we altijd bij De Boei terecht.
Meer- en hoogbegaafdheid	<i>Aandacht en tijd</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing. 	Meerdere leerkrachten hebben hun master en zijn gespecialiseerd in meerbegaafdheid. Eén van hen leidt de plusklassen. Er zijn drie plusklassen: voor groep 3/4, 5/6 en 7/8. Eén uur per week per klas.

	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school beschikt over een instrument om hoogbegaafdheid te signaleren • De school heeft beleid ten aanzien van compacten, verrijken en versnellen. • De school zet een afgestemd leerstofaanbod in dat gebaseerd is op ambitieuze en realistische doelen voor de leerling. • De school beschikt over uitdagende leermaterialen. <p><i>De school/schoolbestuur biedt, indien nodig en realiseerbaar, de leerling gelegenheid om een deel van de leertijd (digitaal) samen te werken met ontwikkelingsgelijken.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Signaleringsinstrument: hoogbegaafdheid in zicht. • We maken gebruik van het programma Plannex. • Voor de plusklassen zijn diverse materialen aangeschaft.
	<i>Gebouw</i>		N.V.T.
	<i>samenwerking</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school werkt samen met ouders. 	Met vragen kunnen we altijd bij de Leonardo-afdeling terecht.

Medisch/fysieke

Algemeen	<i>Voorzieningen en materialen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school beschikt over een protocol medicijngebruik en medisch handelen. • De school is rolstoeltoegankelijk. • De school beschikt over een ruimte voor verzorging en/of verrichten van kleine medische handelingen. 	
	<i>samenwerking</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school werkt samen met de Jeugdarts en/of jeugdverpleegkundige CJG/GGD. • Voor de inzet van verzorging, verpleging en begeleiding (niet zijnde onderwijsbegeleiding) op school, wordt een beroep gedaan op de Jeugdwet (gemeente) en/of het Zorgkantoor en/of de zorgverzekeraar. • De school werkt mee aan het lenen, huren of verkrijgen van materialen en hulpmiddelen die zieke kinderen of kinderen met een beperking nodig hebben om deel te kunnen nemen aan het onderwijsleerproces. 	Er is regelmatig contact met thuiszorg (diabetes en zindelijkheidsproblematiek), Paramedicus van Cedin

	<i>Aandacht en tijd</i>	<ul style="list-style-type: none"> De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de slechtziende kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing. 	
Zicht	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>		Het Kompas is bekend met leerlingen met een visusbeperking. Aangepaste materialen: vergrotingen, aangepast toetsmateriaal, aangepaste tafel met verstelbaar tafelblad, loep. Extra tijd voor toetsen,
	<i>Gebouw</i>		Geen aanpassingen
	<i>Samenwerking</i>		De school werkt samen met Visio (cluster 1) voor de ondersteuning van kinderen met visuele problematiek.
	<i>Aandacht en tijd</i>	De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de slechtziende kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing.	
Gehoer	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>		Het Kompas is bekend met leerlingen met een beperkt gehoor. De leerkrachten van het Kompas zijn bekend met soloapparatuur.
	<i>Gebouw</i>		Geen aanpassingen
	<i>Samenwerking</i>		De school werkt samen met Kentalis (cluster 2), Pento, Paramedicus van Cedin.
	<i>Aandacht en tijd</i>	De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de slechthorende kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie,	

		ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing.	
Motorisch	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>		De school is rolstoeltoegankelijk.
	<i>Gebouw</i>		De school beschikt over een lift.
	<i>Samenwerking</i>	<i>De school werkt samen met een motorisch remedial teacher (vakleerkrachtgym)</i>	We hebben externe contacten met de Molengaerd.
	<i>Aandacht en tijd</i>	De school zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing.	
Langdurig/ Chronisch zieke kinderen	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>		<ul style="list-style-type: none"> • De school is rolstoeltoegankelijk. • De school beschikt over een ruimte voor verzorging en/of verrichten van kleine medische handelingen. • De school is bekend met leerlingen met een allergie • De school is bekend met leerlingen met suikerziekte
	<i>Gebouw</i>		De school beschikt over een lift
	<i>Samenwerking</i>	.	De school werkt samen met Onderwijs aan Zieke Kinderen (OZL) bv. via Timpaan, met een paramedicus van Cedin, Yorneo of Icare

Gedrag

<i>Voorzieningen en materialen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Er heerst op school een positief pedagogisch klimaat. • De school heeft een aanbod voor het versterken van sociale competenties 	De school werkt met PBS Positive behaviour support. Iedere week worden er gedragslessen gegeven en wordt er op goed gedrag
------------------------------------	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • De school beschikt over een pestprotocol • De school beschikt over gestandaardiseerde toetsen en instrumentarium voor het in kaart brengen van sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen • De school monitort de sociale veiligheid op school, waaronder het welbevinden van kinderen. • De school beschikt over (ortho)pedagogische methodieken en ondersteunende hulpmiddelen • De school/schoolbestuur heeft een actuele meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. • De school voert sociaal veiligheidsbeleid. 	<p>beloond. Er wordt een incidentenregistratie bijgehouden en interventies ingezet, mocht dit uit de incidentenregistratie analyse komen. Één leerkracht heeft de master gedrag.</p>
	<i>Samenwerking</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school werkt samen met gemeentelijke voorzieningen (maatschappelijke werk/ het Centrum voor Jeugd en Gezin) • De school werkt samen met behandelaars van gespecialiseerde instellingen uit het jeugdveld (Accare, GGZ, Yorneo etc.) op basis van één gezin, één plan. 	<p>Yoop medewerker Marije Veenstra is betrokken bij onze school.</p>
Werkhouding	<i>Aandacht en tijd</i>		<p>1 keer per 6 weken worden de kinderen besproken n.a.v. de incidentenregistratie samen met MIB-er en Marije Veenstra.</p>
	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>		<p>Alle leerkrachten hebben de cursus PBS gevolgd. We gebruiken Study buddy's, timers, herriestoppers en stappenplannen (zoals de goedkaart/ kaatje timmermans).</p>
	<i>Gebouw</i>		<p>We hebben de mogelijkheid om binnen het gebouw de leerlingen een rustige werkplek te bieden.</p>
	<i>Samenwerking</i>		<p>Yorneo, Vaart Welzijn Hardnekkige werkhoudingsproblemen</p>

			bespreken we tijdens de CLB met de orthopedagoog en/of tijdens het ZAT.
Voorkomen van gedragsproblemen	<i>Aandacht en tijd</i>		Wekelijks geven van gedragslessen. We besteden wekelijks 30 min. aan lessen over positief gedrag (PBS). 1 keer per 6 weken worden de kinderen besproken n.a.v. de incidentenregistratie samen met MIB-er en Marije Veenstra
	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>		We hebben een schoolbrede aanpak PBS (Positive Behavior Support) Goed gedrag wordt beloond en op grensoverschrijdend gedrag volgt een consequentie. Er kunnen extra interventies worden ingezet. De school beschikt over gestandaardiseerde toetsen en instrumentarium voor het in kaart brengen van sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen (SCOL) De school inventariseert incidenten (SWISS) Vanuit PBS kunnen interventies worden ingezet.
	<i>Gebouw</i>		We hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van een PAD en time out plek zowel in het gebouw als wel op de pleinen.
	<i>Samenwerking</i>		Yoop medewerker Marije Veenstra is betrokken bij onze school. De school werkt samen met gemeentelijke voorzieningen (maatschappelijke werk/ vaartwelzijn/ GGD) De school werkt samen met behandelaars van gespecialiseerde instellingen uit het

			jeugdveld (Accare, GGZ, Yorneo etc.) op basis van één gezin, één plan.
Grensoverschrijdend gedrag	<i>Aandacht en tijd</i>		1 keer per 6 weken worden de kinderen besproken n.a.v. de incidentenregistratie samen met MIB-er en Marije Veenstra
	<i>Voorzieningen Organisatie Middelen</i>		We hebben een schoolbrede aanpak PBS (Positive Behavior Support) Goed gedrag wordt beloond en op grensoverschrijdend gedrag volgt een consequentie. Er kunnen extra interventies worden ingezet. De school beschikt over gestandaardiseerde toetsen en instrumentarium voor het in kaart brengen van sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen (SCOL) De school inventariseert incidenten (SWISS) Vanuit PBS kunnen interventies worden ingezet.
	<i>Gebouw</i>		We hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van een PAD en time out plek zowel in het gebouw als wel op de pleinen.
	<i>Samenwerking</i>		Yoop medewerker Marije Veenstra is betrokken bij onze school. De school werkt samen met gemeentelijke voorzieningen (maatschappelijke werk/ vaartwelzijn/ GGD) De school werkt samen met behandelaars van gespecialiseerde instellingen uit het jeugdveld (Accare, GGZ, Yorneo etc.) op basis van één gezin, één plan. Leerplichtambtenaar Liesbeth Wijnen

Kwaliteit

	<i>Algemeen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school heeft een basisarrangement van de inspectie en de inspectie oordeelt op alle onderscheiden indicatoren dat de school voldoende presteert. • De school biedt basisondersteuning op het afgesproken niveau voor kinderen die dit nodig hebben. • De school heeft de basisondersteuning beschreven in het schoolondersteuningsprofiel. Dit schoolondersteunings-profiel is actueel, leesbaar, schoolspecifiek, nauwkeurig en stemt overeen met de praktijk in de school. • De school/schoolbestuur evalueert periodiek de kwaliteit van de basisondersteuning en betreft daarbij de effectiviteit van inzet van middelen en de tevredenheid van ouders en kinderen. • De school werkt planmatig aan verbetering van de basisondersteuning. 	
	<i>Samenwerking</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De school/schoolbestuur nodigt andere scholen/schoolbesturen van het samenwerkingsverband uit om te leren van succesvolle aanpakken en werkwijzen en benut de kennis en ervaring van andere scholen/schoolbesturen om de eigen werkwijze te verbeteren. • Het schoolbestuur verantwoordt zich aan het samenwerkingsverband over de kwaliteit van de basisondersteuning en de beoogde verbeteringen. 	

7. Waar onze grenzen liggen

De beschrijving van onze structuur en specifieke deskundigheid hierboven, geeft ook meteen een begrenzing aan van wat we aan kunnen. Dit geldt zowel voor de aanname van nieuwe kinderen als voor de begeleiding van de huidige kinderen.

Voorafgaand aan de inschrijving van een nieuwe leerling onderzoeken wij of het mogelijk zal zijn om kwalitatief goed onderwijs aan de gehele groep en het betreffende kind te geven. Op basis daarvan wordt besloten over te gaan tot inschrijving of dat een andere passende plek gezocht moet worden (bij het zoeken naar een andere passende plek, kunnen we gebruik maken van de zorgmakelaars-functionaris van CKC Drenthe).

In de eerder beschreven ondersteuningsstructuur zijn wij als team handelingsverlegen als het niet meer mogelijk is om kwalitatief goed onderwijs aan de gehele groep en het betreffende kind te geven. In dat geval kan worden besloten of verwijzing gewenst is.

De grenzen zijn bereikt als er sprake is van één of meerdere onderstaande situaties. In dat geval (her)overwegen we de plaatsing:

- Stagnatie van de ontwikkeling van het kind
- Verstoring van rust en veiligheid
- Ernstige gedragsproblematiek
- Interferentie tussen verzorging/behandeling en het onderwijs
- Verstoring van het leerproces van andere kinderen.

Tijdens het volgen en ondersteunen van kinderen, registreren de leerkrachten het specifieke en op maat gerichte aanbod continu. Er wordt geanalyseerd, genoteerd, geobserveerd, geadviseerd, afgestemd en bijgesteld. Deze registratie geeft inzicht in de stappen die zijn gekozen en de hierop volgende ontwikkeling van het kind. Tegelijkertijd is dit ook een informatiebron, waarop besloten kan worden dat er grenzen zijn bereikt.

Het bereiken van grenzen is per situatie verschillend. Daarom kunnen wij in dit ondersteuningsprofiel geen standaarden beschrijven. Het aanbod op maat, de genomen stappen, de ontwikkeling van het kind, de rust en veiligheid van de groep en de professionaliteit van de leerkracht samen, dragen bij tot het bepalen van het besluit tot verwijzen.

8. Onze ambities

In dit ondersteuningsprofiel beschrijven we ons aanbod voor onze kinderen. We hebben in de afgelopen jaren veel geleerd, ervaren, besproken en vastgelegd. Wij willen ons echter blijven ontwikkelen, onder andere door professionalisering. Onze ambities voor de toekomst zijn dan ook:

Om alle leerlingen tot optimale ontwikkeling te brengen in een veilig schoolklimaat. Dit in optimale samenwerking met de ouders of verzorgers. Om het werken aan een veilig schoolklimaat te bevorderen en daardoor het verhogen van de leerprestaties na te streven, werken we aan PBS (positief behavior support). Onderzoek heeft aangetoond dat PBS een bewezen positief effect heeft op het schoolklimaat. Er zijn minder incidenten, er is meer rust, de effectieve lestijd neemt toe, waardoor leerprestaties verbeteren en de leerkrachten meer plezier ervaren in hun werk. PBS helpt om een veilige leeromgeving te creëren, waarin sprake is van een goede basisondersteuning voor alle leerlingen.

De school heeft als ambitie om aansluitend bij de populatie nog meer aandacht te geven aan woordenschatontwikkeling

Binnen onze IKC hebben we als speerpunt om de manier van begeleiden van PBS uit te bouwen naar de peutergroepen en de kinderopvang.

Het brede aanbod van het gehele kindcentrum wordt onder de loep genomen. Ons streven is dat er aandacht is voor alle talenten. We streven ernaar dat iedere specialist rijke leeromgeving creëert. We gaan onderzoeken welke vaardigheden nodig zijn om naar gepersonaliseerd leren te gaan.

9. Ketenpartners in de zorg

Als het gaat om de zorg voor de brede ontwikkeling van kinderen, werken wij samen met meerdere organisaties. Hieronder staan onze ketenpartners vermeld.

Schoolarts

Alle kinderen in groep 2 en 7 worden schriftelijk uitgenodigd voor een screening door de assistente jeugdgezondheidszorg. Voordat deze screening plaatsvindt ontvangen ouders een uitnodiging. Bij de uitnodiging ontvangen zij verdere informatie en een vragenlijst. Blijkt uit de screening dat de leerling extra zorg nodig heeft of hebben ouders aangegeven vragen te hebben, dan worden zij uitgenodigd op een spreekuur bij de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Ook de leerkrachten of de MIB-er kan, in overleg met ouders, een kind aanmelden voor het spreekuur. De spreekuren zijn op ons kindcentrum of in de buurt.

Vaartwelzijn

Op het Kompas is een jeugdmaatschappelijk werkster aangewezen door vaartwelzijn. Zij begeleidt op aanvraag van leerkrachten en ouders leerlingen en hun ouders die hulp nodig hebben op het maatschappelijke vlak. Overleg vindt plaats via de MIB-er. De JMW-er is ook aanwezig bij het ZAT-overleg dat 3 x per jaar plaats vindt op school of op het gezondheidscentrum. Daarnaast heeft de JMWer nog een aantal inloopspreekuren op school waar ouders zonder afspraak terecht kunnen met een vraag.

Logopedie

Jaarlijks komt een logopediste de kinderen in groep 2 screenen op de taal- en spreekvaardigheden. De kinderen in groep 2, die in de leeftijdsgroep van 5,0 – 5,6 jaar vallen, worden in de periode maart-juli gescreend. Na de screening-/controleperiode kan een behandeling worden gestart voor degene die daarvoor in aanmerking komen. Dit gaat altijd in overleg met de ouders. Kinderen uit andere leerjaren kunnen gezien worden wanneer ouders en/of leerkrachten dit wenselijk achten.

De fysiotherapeut en MRT-er

Er is geen fysiotherapeut of MRT-er aan ons kindcentrum verbonden. Onze vakleerkracht gymnastiek is wel MRT-er en kan opvallendheden constateren. Als een leerkracht of de vakleerkracht gymnastiek opvallendheden constateert t.a.v. de motorische ontwikkeling, kan geadviseerd worden om via de huisarts een fysiotherapeut of MRT-er te raadplegen voor onderzoek, advies en/of behandeling. Wij stellen het op prijs als wij op de hoogte worden gehouden van de voortgang van het proces.

De kinderopvang/naschoolse opvang

Peuteropvang

Binnen kindcentrum het Kompas bieden wij vanaf 1 januari 2018 peuteropvang aan voor kinderen van 2 tot 4 jaar. Binnen ons kindcentrum werken we vanuit één visie, één team en één organisatie. Peuteropvang richt zich net als de kinderdagopvang op de verzorging en ontwikkeling van de peuters. De werkwijze van de peuteropvang komt echter meer overeen met het klassieke peuterspeelzaalwerk. Dat betekent dat de peuters gedurende de schoolweken, op twee tot drie vaste ochtenden van 8.30 tot 11.30 uur naar de peuteropvang komen om samen met andere kinderen te spelen en ontdekken. Buiten deze tijden is eventueel verlenging mogelijk met reguliere kinderopvang.

Natuurlijke overgang van peuter naar kleuter

Op de peuteropvang werken wij met het VVE programma Uk en Puk, een programma dat er op gericht is om kinderen spelenderwijs voor te bereiden op de basisschool. Uk en Puk stimuleert de taalontwikkeling, maar ook de sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling van peuters. Het grote voordeel van de peuteropvang binnen ons kindcentrum is dat voor de peuters de stap naar de basisschool een hele natuurlijke zal zijn.

Onze visie op peuteropvang

- Kinderen van 2 en 3 jaar zijn nieuwsgierig om de wereld om zich heen te gaan ontdekken.
- Samen spelen met andere kinderen wordt op die leeftijd steeds interessanter.
- Ieder kind is uniek en heeft z'n eigen ritme nodig om zich plezierig te voelen.
- We werken met vaste dagprogramma's en rituelen, die voor herkenning en veiligheid zorgen.
- Onze pedagogisch medewerkers zijn niet alleen ervaren op het gebied van de verzorging en opvang van kinderen, maar ook geschoold in de ontwikkeling van jonge kinderen.
- Ons aanbod is erop gericht om kinderen op alle leeftijden uitdaging en plezier te bieden, zodat ze zich prettig voelen en zich spelenderwijs kunnen ontwikkelen.
- Kinderen spelen op de groep met leeftijdsgenootjes en zijn binnen ons kindcentrum op dezelfde plek als eventuele oudere of jongere broertjes/zusjes.

Kinderopvang

Doomijn Thorbeckelaan biedt dagelijks opvang aan voor kinderen van 0 – 4 jaar. De opvang is geopend van 7.00 – 18.15 uur en is gesitueerd in hetzelfde gebouw als CBS Het Kompas. Het is een fijne plek waar we voor kinderen een mooie balans creëren tussen rust, vermaak en uitdaging. Bij de dagopvang zijn veel mogelijkheden: hele dagen of halve dagen, verschillende contracten (40 weken, 48 weken of 52 weken per jaar) en flexibele opvang.

Buitenschoolse opvang

Doomijn Thorbeckelaan biedt dagelijks buitenschoolse opvang aan voor de basisschoolkinderen van CBS het Kompas. Het gaat daarbij om de uren voor- en na schooltijd, tijdens de vakanties en op schoolvrije dagen. De opvang is gesitueerd in hetzelfde gebouw als CBS Het Kompas. Het is een plek waar kinderen vrij kunnen spelen en waar zij mee kunnen doen aan activiteiten die speciaal voor hen ontwikkeld zijn. Bij de buitenschoolse opvang zijn veel mogelijkheden: voorschoolse opvang, naschoolse opvang, opvang tijdens de schoolvakanties en natuurlijk een combinatie van bovenstaande mogelijkheden.

Voortgezet Onderwijs

De resultaten en de ontwikkelingen van uw kind worden gedurende de hele basisschoolperiode gevolgd. De toetsen van het leerlingvolgsysteem van groep 6, 7 en 8 worden in de Plaatsingswijzer gezet. Daarmee kunnen we tot een goed advies voor het vervolgonderwijs komen. Wanneer uw kind in groep 8 zit, krijgt u een overzicht van de verschillende stappen op weg naar het voortgezet onderwijs. Wij onderhouden contacten met het voortgezet onderwijs zodat wij weten of onze adviezen voor plaatsingen passend zijn en om een eventuele warme overdracht te realiseren. Daar waar kinderen meer ondersteuning nodig zijn, brengen wij het voortgezet onderwijs hiervan op de hoogte.

Ambulante begeleiding vanuit het Landelijk Speciaal Onderwijs cluster 1 en 2

Als een kind met een auditieve en/of communicatieve beperking aanvullende ondersteuning nodig heeft, kunnen wij een beroep doen op de ambulante begeleiders van Visio (cluster 1) en Kentalis (cluster 2). Wij kunnen de ambulante begeleiders ook inschakelen voor preventieve ondersteuning voor een hulpvraag op het betreffende expertisegebied.

Consulenten onderwijs aan zieke kinderen

Als een kind vanwege ziekte langdurig thuis is, kan de consulent onderwijs aan zieke kinderen, in overleg met ons, onderwijs verzorgen in de thuissituatie.

Andere functionarissen waar wij mee samenwerken

- Leerplichtambtenaar
- Politie (wijkagent)
- Functionarissen (eerdergenoemd in hoofdstuk 6)

Indien ouders in verband met de ontwikkeling van hun kind al dan niet op advies van de school deskundigen hebben ingeschakeld, staan wij in principe open voor afstemming. Te denken valt aan dyslexiebehandelaar, psychologen, kinderartsen, orthopedagogen, fysiotherapeuten, huisartsen, logopedisten etc.

10. Protocollen

In ons kindcentrum maken we gebruik van onderstaande protocollen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de directie.

Protocol dyslexie

Er is een landelijk protocol dyslexie, wat gevolgd wordt. Bij vermoeden van dyslexie en/of achterblijvende resultaten op lees/spellinggebied wordt extra begeleiding en ondersteuning geboden door een professional, gedurende minimaal 3 momenten van 20 minuten per week.

Protocol dyscalculie

In het Protocol Ernstige Reken-Wiskunde problemen en Dyscalculie (ERWD) wordt beschreven wat het onderwijs kan doen aan het signaleren en begeleiden van kinderen met ernstige reken-wiskunde-problemen en Dyscalculie (ERWD) en hoe er uiteindelijk geconstateerd kan worden of er sprake is van dyscalculie.

Veiligheidsplan

We hebben een veiligheidsplan. Het pestprotocol is onderdeel van het veiligheidsplan. In het pestprotocol staan duidelijke regels en een stappenplan. Ook de meldcode kindermishandeling maakt onderdeel uit van ons veiligheidsbeleid en voorziet in hoe te handelen bij een vermoeden van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Meldcode kindermishandeling

De code voorziet in hoe te handelen bij een vermoeden van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Protocol meerbegaafdheid, hoogintelligent en hoogbegaafdheid

Binnen ons schoolbestuur zijn wij al jaren actief in het optimaliseren van een goed onderwijsaanbod voor meerbegaafde-, hoogintelligente- en hoogbegaafde leerlingen onze kindcentra. In het protocol is deze visie verwoord. Het protocol is opgedeeld in twee delen: een bovenschools gedeelte en een school specifiek gedeelte. Hierin staat te lezen

hoe wij ons aanbod voor meerbegaafdheid, hoogintelligent en hoogbegaafdheid vormgeven.

Medisch protocol

Indien kinderen afhankelijk zijn van medische handelingen onder schooltijd, uitgevoerd door een leerkracht, hanteren we het medisch protocol van CKC Drenthe. In overleg met ouders wordt besproken welke handelingen nodig zijn. De afspraken worden in een toestemmingsformulier vastgelegd.

Bijlage 1

Basisondersteuning SWV 22.01

Zoals eerder vermeld is de basisondersteuning een belangrijk begrip binnen passend onderwijs en het SWV. Een hoog niveau van de basisondersteuning zorgt voor een lage verwijzing naar het speciaal (basis) onderwijs (=externe ondersteuning). Er zijn vier standaarden, op vier niveaus, waaraan de basisondersteuning op onze school moet voldoen:

1. Standaardeninspectie

Goede ondersteuning begint bij goed onderwijs, de basiskwaliteit. Alle scholen voldoen aan de indicatoren van het toezichtkader van de inspectie.

2. Standaarden landelijk referentiekader

De sectororganisaties hebben op basis van de wet op passend onderwijs een referentiekader vastgesteld, wat een geheel van werkwijzen en afspraken biedt waarnaar schoolbesturen en samenwerkingsverbanden zich richten bij de vormgeving van passend onderwijs. Via de PO-Raad hebben de schoolbesturen zich aan dit document gecommitteerd. De standaarden hebben betrekking op de hierboven genoemde inspectie standaarden, de standaarden van het samenwerkingsverband (zie punt 3) en de bekwaamheidseisen van het personeel verbonden aan een schoolbestuur.

3. Standaarden samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband maakt aanvullend op de basiskwaliteit en het referentiekader kwaliteitsafspraken over de basisondersteuning.

Hieronder zijn de standaarden van het SWV toegelicht, met (waar nodig) een aanvulling op de situatie op onze school.

Ad 3 – Streef standaarden samenwerkingsverband (algemeen)

Deskundigheid

De school/schoolbestuur beschikt over:

- Kwalitatief sterke leraren, die verantwoordelijkheid nemen om in samenwerking met collega's en ouders, passend onderwijs aan kinderen te bieden.
- Een deskundige gekwalificeerde intern begeleider (HBO+)
- Een orthopedagoog-generalist.

Er is een duidelijke taakverdeling tussen directie, interne begeleider, leraar en andere functionarissen binnen de school/schoolbestuur.

Tijd & aandacht

De school/schoolbestuur zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht beschikbaar is om tegemoet te komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de kinderen. Hierbij gaat het om afgestemde instructie, ondersteuning bij verwerking en inoefening, contact/coaching bij persoonlijke ontwikkeling, werkhouding en gedrag, evaluatie en toetsing.

Voorzieningen en materialen

De organisatie of structuur van de ondersteuning op school wordt op zowel leerling-, groeps-, als schoolniveau gekenmerkt door de volgende uitgangspunten:

- Preventief & pro-actief
- Handelingsgericht

- Opbrengstgericht
- Planmatig
- Uitgaan van onderwijs- en ondersteuningsbehoeften
- Interactioneel referentiekader
- Eén gezin, één plan

1. De school beschikt over een leerlingvolgsysteem.
2. De school heeft beleid ten aanzien van compenserende maatregelen.
3. De school/schoolbestuur stelt alles in het werk om situaties van thuiszitten van kinderen zoveel mogelijk te voorkomen en zet indien nodig tijdelijke maatwerkoplossingen in (evt. in samenwerking met zorg).

Samenwerking

- De school werkt samen met de ouders: De school bespreekt met ouders de ontwikkeling van het kind, de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften, inzet van ondersteuning op school en maakt zo mogelijk afspraken met ouders over de gewenste ondersteuning (oefenen) thuis.
- De school werkt samen met de leerplichtambtenaar.
- De school draagt zorg voor een goede overdracht van kinderen met ondersteuningsbehoeften vanuit de voorschoolse periode naar school, tussen scholen en naar het voortgezet onderwijs.
- Als de leerling 'zorg' nodig heeft (persoonlijke verzorging, verpleging of begeleiding) wordt deze inzet aangevraagd bij en in samenwerking met gemeente, zorgverzekeraar en/of zorgkantoor op school gerealiseerd.

Ad 3 – Streefstandaarden samenwerkingsverband (per onderdeel)

Leesproblemen en dyslexie

Deskundigheid

- Leraren hebben kennis van leerlijnen lezen, taal en spellen, en bieden kwalitatief goed leesonderwijs. Leraren weten op basis van welke informatie zij vroegtijdig (potentiele) leesproblemen bij kinderen kunnen signaleren en kunnen effectieve interventies toepassen.
- De school/schoolbestuur beschikt over een deskundige op het gebied van leesproblemen en dyslexie.

Voorzieningen en materialen

- De school biedt kwalitatief goed leesonderwijs.
- De school werkt volgens de uitgangspunten van het protocol leesproblemen en dyslexie.
- De school beschikt over actuele en valide toetsinstrumenten om de leesontwikkeling van kinderen in kaart te brengen
- De school werkt met behulp van effectieve (remediërende) methodieken en aanpakken en compenserende materialen en hulpmiddelen.

Samenwerking

- De school is op de hoogte van de voorwaarden en procedure om in aanmerking te komen voor door de gemeente vergoede dyslexiezorg en verzorgt de aanvraag indien dit voor een leerling aan de orde is. De school werkt in overleg met ouders, samen met een dyslexiebehandelaar, indien de leerling door de gemeente vergoede dyslexiezorg krijgt.

Rekenproblemen/dyscalculie

Deskundigheid

- Leraren hebben kennis van leerlijnen rekenen en wiskunde, bieden kwalitatief goed rekenonderwijs en weten op basis van welke informatie zij vroegtijdig (potentiele) rekenproblemen bij kinderen kunnen signaleren en analyseren en kunnen effectieve

interventies toepassen.

- De school/schoolbestuur beschikt over een deskundige op het gebied van ernstige rekenproblemen en dyscalculie.

Voorzieningen en materialen

- De school biedt kwalitatief goed rekenonderwijs.
- De school werkt volgens de uitgangspunten van het 'Protocol reken- en wiskunde problemen en dyscalculie'.
- De school beschikt over actuele en valide toetsinstrumenten om de ontwikkeling op het gebied van ruimtelijk inzicht en rekenen van kinderen in kaart te brengen
- De school zet, indien nodig, een afgestemd leerstofaanbod in dat gebaseerd is op ambitieuze en realistische doelen voor de leerling.
- De school werkt met behulp van effectieve (remediërende) methodieken en aanpakken en ondersteunende materialen en hulpmiddelen.

Nederlands als Tweede Taal (NT2)

Deskundigheid

- *De school/schoolbestuur beschikt over een NT2-specialist*

Voorzieningen en materialen

- De school maakt indien wenselijk gebruik van adaptieve of niveau-toetsen
- De school zet een afgestemd leerstofaanbod in dat gebaseerd is op ambitieuze en realistische doelen voor de leerling.
- De school werkt met behulp van effectieve methodieken en aanpakken en ondersteunende materialen en hulpmiddelen.

Samenwerking

- Nog te bepalen

Onderwijs aan minderbegaafde kinderen

Deskundigheid

- Leraren hebben kennis van de ontwikkeling van minderbegaafde kinderen en de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften die hierbij naar voren kunnen komen.
- Leraren kunnen verstandelijke beperking/minder begaafdheid bij kinderen op jonge leeftijd signaleren en kunnen hun didactische aanpak hierop afstemmen.
- De school/schoolbestuur beschikt over een deskundige op het gebied van minder begaafdheid.

Voorzieningen en materialen

- De school maakt indien wenselijk gebruik van adaptieve of niveau-toetsen
- De school zet een afgestemd leerstofaanbod in dat gebaseerd is op een specifieke leerlijn, gekoppeld aan een uitstroomprofiel.
- De school stelt ambitieuze en realistische doelen op voor de leerling.
- De school beschikt over afgestemde leermaterialen.

Samenwerking

- De school werkt samen met gespecialiseerde instellingen uit het jeugdveld (Ambique, Mee-Drenthe, Promens-Care etc.)

Onderwijs aan meer- en hoogbegaafde kinderen

Deskundigheid

- Leraren hebben kennis van de ontwikkeling van meer- en hoogbegaafde kinderen en de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften die hierbij naar voren kunnen komen. Leraren kunnen hoogbegaafdheid bij kinderen op jonge leeftijd signaleren en kunnen hun didactische aanpak hierop afstemmen.
- De school/schoolbestuur beschikt over een deskundige op het gebied van hoogbegaafdheid.

Voorzieningen en materialen

- De school beschikt over een instrument om hoogbegaafdheid te signaleren

- De school heeft beleid ten aanzien van compacten, verrijken en versnellen.
- De school zet een afgestemd leerstofaanbod in dat gebaseerd is op ambitieuze en realistische doelen voor de leerling.
- De school beschikt over uitdagende leermaterialen.
- *De school/schoolbestuur biedt, indien nodig en realiseerbaar, de leerling gelegenheid om een deel van de leertijd (digitaal) samen te werken met ontwikkelingsgelijken.*

Samenwerking

- De school werkt samen met ouders.

Sociale competenties en voorkomen van gedragsproblemen

Deskundigheid

- Leraren hebben kennis van sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en de knelpunten die zich kunnen voordoen in het functioneren op school, als de sociaal-emotionele ontwikkeling anders verloopt. Leraren kunnen hun pedagogische aanpak afstemmen op de leerling.
- De school/schoolbestuur beschikt over een gedragspecialist/orthopedagoog met specialisme gedrag.
- De school beschikt over een coördinator pestbeleid en een medewerker die fungeert als aanspreekpunt bij pesten.

Voorzieningen en materialen

- Er heerst op school een positief pedagogisch klimaat.
- De school heeft een aanbod voor het versterken van sociale competenties
- De school beschikt over een pestprotocol
- De school beschikt over gestandaardiseerde toetsen en instrumentarium voor het in kaart brengen van sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen
- De school monitort de sociale veiligheid op school, waaronder het welbevinden van kinderen.
- De school beschikt over (ortho)pedagogische methodieken en ondersteunende hulpmiddelen
- De school/schoolbestuur heeft een actuele meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.
- De school voert sociaal veiligheidsbeleid.

Samenwerking

- De school werkt samen met gemeentelijke voorzieningen (maatschappelijke werk/het Centrum voor Jeugd en Gezin (vaartwelzijn))
- De school werkt samen met behandelaars van gespecialiseerde instellingen uit het jeugdveld (Accare, GGZ, Yorneo etc.) op basis van één gezin, één plan.

Medische /fysieke

Deskundigheid

- Leraren hebben algemene kennis van motorische en gezonde ontwikkeling van kinderen en kunnen achterstanden in motorische ontwikkeling herkennen en op advies van deskundigen eenvoudige interventies toepassen.
- De school/schoolbestuur beschikt over paramedici (ergotherapeut en verpleegkundige)

Voorzieningen en materialen

- De school beschikt over een protocol medicijngebruik en medisch handelen.
- De school is rolstoeltoegankelijk.
- De school beschikt over een ruimte voor verzorging en/of verrichten van kleine medische handelingen.
- De school werkt mee aan het lenen, huren of verkrijgen van materialen en hulpmiddelen die zieke kinderen of kinderen met een beperking nodig hebben om deel te kunnen nemen aan het onderwijsleerproces.

Samenwerking

- De school werkt samen met de Jeugdarts en/of jeugdverpleegkundige CJG/GGD.
- *De school werkt samen met een motorisch remedial teacher*
- De school werkt samen met Onderwijs aan Zieke Kinderen (OZL) bv. via Timpaan.
- Voor de inzet van verzorging, verpleging en begeleiding (niet zijnde onderwijsbegeleiding) op school, wordt een beroep gedaan op de Jeugdwet (gemeente) en/of het Zorgkantoor en/of de zorgverzekeraar.
- De school werkt samen met Visio (cluster 1) voor de ondersteuning van kinderen met visuele problematiek
- De school werkt samen met Kentalis (cluster 2) voor de ondersteuning van kinderen met auditieve problematiek

Uitwerking in kwaliteit

- De school heeft een basisarrangement van de inspectie en de inspectie oordeelt op alle onderscheiden indicatoren dat de school voldoende presteert.
- De school biedt basisondersteuning op het afgesproken niveau voor kinderen die dit nodig hebben.
- De school heeft de basisondersteuning beschreven in het schoolondersteuningsprofiel. Dit schoolondersteuningsprofiel is actueel, leesbaar, schoolspecifiek, nauwkeurig en stemt overeen met de praktijk in de school.
- De school/schoolbestuur evalueert periodiek de kwaliteit van de basisondersteuning en betreft daarbij de effectiviteit van inzet van middelen en de tevredenheid van ouders en kinderen.
- De school werkt planmatig aan verbetering van de basisondersteuning.
- De school/schoolbestuur nodigt andere scholen/schoolbesturen van het samenwerkingsverband uit om te leren van succesvolle aanpakken en werkwijzen en benut de kennis en ervaring van andere scholen/schoolbesturen om de eigen werkwijze te verbeteren.
- Het schoolbestuur verantwoordt zich aan het samenwerkingsverband over de kwaliteit van de basisondersteuning en de beoogde verbeteringen.

